

Prezident İlham Əliyev respublikaya rəhbərlik etdiyi ötən 20 il ərzində ölkəmizin elektroenergetika sistemi daim diqqət mərkəzində saxlanılıb. Bu müddətdə mövcud sahədə genişmiqyaslı layihələr gerçəkləşdirilib, yenidənqurma, tikinti işləri böyük vüsət alıb. Dövlətimizin başçısının tapşırığı ilə hazırlanan Reabilitasiya Proqramı çərçivəsində energetika sistemi əsaslı şəkildə modernləşdirilib, "itirilmiş" generasiya gücləri bərpa edilib.

Ölkə rəhbərinin 25 oktyabr 2022-ci il tarixli "Azərbaycan Respublikasında elektrik enerjisi təminatının yaxşılaşdırılması ilə bağlı əlavə tədbirlərin həyata keçirilməsi haqqında" sərəncamı da respublikamızın elektrik enerjisi ilə fasiləsiz təminatını daha da gücləndirmək, təhlükəsizliyin maksimal səviyyədə əldə olunmasını şərtləndirmək baxımından mühüm önəm daşıyıb.

Adıçəkilən sənəddə ölkəmizin enerji dayanıqlığının təmin olunması, əlavə generasiya güclərinin yaradılması, enerji tələbatının qarşılınması, ixrac imkanlarının artırılması, ətraf mühitin qorunması, elektrik enerjisinin istehsalında təbii qazə qənaət edilməsi kimi məsələlərin həlli qarşıya mühüm vəzifə kimi qoyulub.

Sərəncamın imzalanmasından ötən bir ilə yaxın müddətdə bu sahədə müsbət nəticələr əldə edilib. Bu, statistik göstəricilərdə öz ifadəsini tapıb. Belə ki, cari ilin yanvar-avqust ayları üzrə operativ məlumatlara əsasən, ölkədə elektrik enerjisinin istehsalı ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 154,2 milyon kVt/saat, yeni 0,8 faiz artaraq 19 245,2 milyon kVt/saat olub. Səkkiz ay ərzində elektrik enerjisi istehsalı istilik elektrik stansiyalarında 17 milyard kVt/saat, su elektrik stansiyalarında 1 milyard kVt/saat, digər mənbələr üzrə isə 249 milyon kVt/saat

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur öz nuruna qərq olur

11 kiçik SES bərpa edilib, 16-sı isə qurulur

təşkil edib. Bu dövrdə külək elektrik stansiyalarında 41 milyon kVt/saat, günəş elektrik stansiyalarında 46 milyon kVt/saat, Bərk Məişət Tullantılarının Yandırılması Zavodunda isə 160 milyon kVt/saat elektrik enerjisi istehsal edilib.

Qeyd edək ki, 2023-cü ilin avqust ayında respublika üzrə elektrik enerjisinin istehsalı 2 milyard kVt/saat olub. Elektrik enerjisinin idxalı 11 milyon kVt/saat, ixrac isə 253 milyon kVt/saat təşkil edib.

Yeri gəlmişkən, ölkəmizdə yaxın perspektivdə "yaşıl enerji" sahəsində də yüksək göstəricilərin əldə ediləcəyi proqnozlaşdırılır. Hazırda bu istiqamətdə genişmiqyaslı layihələr gerçəkləşdirilir. Respublikamızın bərpaolunan enerji istehsalı sahəsində böyük potensialının olması da bir çox təşəbbüslərin həyata keçirilməsi üçün geniş imkanlar yaradır. Onu da xatırladaq ki, Azərbaycanın hədəfi bərpaolunan enerji payının ümumi enerji istehsalında 2025-ci ildə 24 faizə, 2030-cu ildə isə 30 faizə çatdırmaqdır.

Bu məqsədin reallaşması üçün ölkəmizin Xəzər dənizində təsdiqlənən 157 QV, quruda isə 135 QV külək enerjisi potensialı, ümumilikdə 290 QV-dan çox bərpaolunan enerji ehtiyatı var. Bununla yanaşı, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonları da alternativ və bərpaolunan enerji mənbələri ilə diqqət çəkir. Təsədüfi deyil ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin düşməndən təmizlənən yaşa-

yaş sahələri ilə bağlı müəyyənləşdirdiyi iqtisadi inkişaf kursunda həmin iqtisadi ərazilər "yaşıl enerji" zonasına çevriləcək əsas istiqamətlərdən biri hesab olunur.

Xatırladaq ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə 4 min MVt-dan artıq günəş, 500 MVt-dək külək enerjisi potensialının mövcud olması əsasında aparılan quruculuq işlərində məhz "yaşıl enerji" layihələrinə üstünlük verilir. Eyni zamanda, Qarabağ Azərbaycanda yerli su ehtiyatlarının formalaşdığı əsas iqtisadi rayonlardan biridir.

Regiondakı digər mühüm enerji obyektləri Cəbrayıl rayonu ərazisində, Araz

çayı üzərində inşası hazırda davam etdirilən və qoyuluş gücü 200 MVt olan "Xudafərin" və 80 MVt olan "Qız Qalası" su elektrik stansiyalarıdır. Hər iki stansiyanın tikintisi hazırda davam etdirilir və inşasının 2-2,5 il ərzində yekunlaşdırılması nəzərdə tutulur.

"AzərEnerji" ASC tərəfindən işğaldan azad edilən ərazilərdə 2020-2023-cü illər ərzində 11 yenidən qurulan və bərpa edilən kiçik su elektrik stansiyasında indiyədək, ümumilikdə, 110 milyon kilovat/saat (kVts) "yaşıl enerji" istehsal olunub. Kəlbəcər, Laçın və Zəngilan rayonlarında 7 SES-in tikintisinin yaxın aylarda yekun-

laşacağı planlaşdırılıb. Bu günlərdə isə Kəlbəcər və Laçında daha 9 SES-in qurulmasına başlanılıb.

"AzərEnerji" ASC-nin prezidenti Baba Rzayevin mediaya verdiyi məlumata əsasən, "Sərsəng" SES və suverenliyimiz bərpa edilən digər ərazilərdə mövcud enerji potensialı 80 MVt-a yaxındır. "Yaşıl enerji"nin digər növlərinin də işğaldan azad edilən ərazilərdə, o cümlədən ölkəmizin digər yerlərində potensialı olduqca böyükdür. Bu potensial Azərbaycanın beynəlxalq aləmə çıxışını daha da genişləndirir və ölkəmizə böyük dividendləri gətirilməsinə "yaşıl işıq" yandırır.

"AzərEnerji" prezidenti daha sonra bildirdi ki, Abşeron rayonu ərazisində 240 meqavatlıq günəş və 240 meqavatlıq külək, həmçinin Cəbrayıl rayonunda 240 meqavatlıq günəş, Kəlbəcər rayonunda 100 meqavatlıq külək elektrik stansiyalarının, eyni zamanda, yeni kiçik su elektrik stansiyalarının yaradılması ilə alınan generasiya gücləri ekoloji cəhətdən təmiz enerji hesabına Azərbaycanın elektrik enerjisinin ixrac potensialının ixraca yönəldilməsinə imkan verəcək.

Baba Rzayevin sözlərinə görə, bu günə kimi "AzərEnerji" ASC Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə 12 yerdə yarımstansiya tikərək istismara verib. Bundan başqa, 700 kilometrə artıq 330 və 110 kV-luq yüksək gərginlikli ötürmə xətti çəkilərək bütün işğaldan azad edilən ərazilərə 100 faiz enerji çatdırılıb. Ən əsası isə bütün yarımstansiyalar Azərbaycanın ümumi enerji sisteminə qoşulub.

B. Rzayev qeyd edib ki, bu il sentyabrın 20-də həyata keçirilən antiterror tədbirlərindən cəmi 4 gün sonra Xankəndi şəhərinin Ermənistanın enerji sistemindən ayrılaraq Azərbaycan enerji sistemində qoşulması təmin edilib.

Artıq Xankəndi və ətraf ərazilərdə Azərbaycan işığı yanır. Hazırda "AzərEnerji" tərəfindən sözügedən ərazilərdəki elektrik stansiyaları və yarımstansiyalarda təmir-bərpa işləri həyata keçirilir.